

Uluslararası Eğitimde Nitel Araştırmalarda
Mükemmellik Arayışı Dergisi (UENAMAD)
International Journal of the Pursuit of Excellence
Qualitative Research in Education (IJPEQE)

<http://www.uenamad.elayayincilik.com/>

Farklı Ülkelerin Eğitim Bakanlıklarının Örgüt Yapılarının
Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

Nihal SOYDAŞ¹

Öz

Çalışmada Türkiye, ABD, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Japonya ve Singapur ülkelerinin eğitim bakanlıklarının merkez ve taşra örgütlenmelerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca eğitimin sosyolojik boyutu gereği her ülkenin eğitim sisteminin o ülkenin koşullarına bağlı olarak oluşabileceği de göz önünde bulundurularak sisteme bütüncül bakabilmek amacıyla ülkeler ile ilgili demografik bilgiler ve yönetim şekilleri de araştırmaya konu edilmiştir. Çalışma literatür taramasına uygun olarak yürütülmüştür. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen ve her ülke için ayrı ayrı doldurulan ülke ile ilgili genel bilgiler (demografik yapı, yönetim şekli), merkez teşkilatı (örgütlenme biçimi, yetki yapısı, mali destek), taşra teşkilatı (örgütlenme biçimi, yetki yapısı, mali destek) şeklinde sınıflandırmaların ve alt boyutların yer aldığı bir tablodan faydalanılmıştır. Araştırma sorularına cevap bulabilecek nitelikteki bilgi ve belgelerden elde edilen veriler doküman analizi tekniği ile incelenmiştir. Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin eğitim bakanlıklarının örgütsel yapısı incelendikten sonra bu yapılar arasındaki benzerlik ve farklılıkların ortaya çıkarılması için çapraz durum analizleri yapılmıştır. Araştırma sonucunda genel olarak eğitim politikalarının belirlenmesinde araştırmaya konu olan ülkelerin eğitim bakanlıklarının sorumlu olduğu görülmüştür. Ülkelerin eğitim sistemi örgütlenmelerinin genel olarak ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde yapılandırıldığı, federal yönetim tarzına sahip olan ülkelerde yerel yönetimlere daha fazla yetki verilirken üniter devletlerde bu yetkinin sınırlandırıldığı ve ülkelerin genelinde finansman kaynaklarının çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara dayanarak politika yapıcılara eğitim bakanlıklarının örgüt yapılarının merkezde daha çekirdek bir yapılanma hâlinde olduğu takdirde karar ve koordinasyonun daha işlevsel olabileceğinin göz ardı edilmemesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgüt, yönetim, yerel yönetim, merkezi yönetim, karşılaştırmalı eğitim.

Comparative Analysis of the Organizational Structures of Ministries of Education
in Different Countries

Abstract

The study aims to examine the central and provincial organizations of the ministries of education in Turkey, the USA, Germany, France, the UK, Italy, Japan and Singapore comparatively. In addition, considering that the education system of each country can be formed depending on the conditions of that country due to the sociological dimension of education, demographic information about the countries and their management styles were also subject to the research in order to look at the system holistically. The study was conducted in accordance with the literature review. As a data collection tool, the researcher used a table developed by the researcher and filled in separately for each country, which includes classifications and sub-dimensions such as general information about the country (demographic structure, form of government), central organization (form of organization, authority structure, financial support), provincial organization (form of organization, authority structure, financial support). The data obtained from the information and documents that could answer the

¹ Sorumlu Yazar: Millî Eğitim Uzmanı, Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara/Türkiye, nihal.soydas@meb.gov.tr, ORCID: 0009-0001-1054-0364.

research questions were analyzed by document analysis technique. After examining the organizational structure of the ministries of education of the countries included in the study, cross-case analyses were conducted to reveal the similarities and differences between these structures. As a result of the research, it was seen that the ministries of education of the countries subject to the research are responsible for determining education policies in general. It was found that the education system organizations of the countries are generally structured at national, regional and local levels, local governments are given more authority in countries with federal administration style, while this authority is limited in unitary states, and financing sources vary across countries. Based on the findings, it is recommended that policy makers should not ignore the fact that decision-making and coordination can be more functional if the organizational structures of ministries of education have a more core structure at the center.

Keywords: Organization, management, local government, central government, comparative education.

Makale Geçmiş	Geliş: 11.05.2024	Kabul: 20.06.2024	Yayın: 30.06.2024
Makale Türü	Araştırma Makalesi		
Önerilen Atf	Soydaş, N. (2024). Farklı Ülkelerin Eğitim Bakanlıklarının Örgüt Yapılarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. <i>Uluslararası Eğitimde Nitel Araştırmalarda Mükemmellik Arayışı Dergisi (UENAMAD)</i> , 3(1), 58-74.		

Giriş

Bireylerin, toplumların ve diğer paydaşların sürekli değişen gereksinimleri doğrultusunda eğitim örgütlerine yönelik beklentiler farklılaşmaktadır. Eğitim örgütleri de bu beklentilere örgütsel işleyiş, yapı ve süreçlerinde değişiklikler gerçekleştirerek yanıt vermeye çalışmaktadır. Örgüt geliştirme ve sistem yaklaşımının temel ilkeleri çerçevesinde ele alındığında örgütsel değişimlerin veya örgüt geliştirme etkinliklerinin başarıya ulaşması, büyük ölçüde örgütsel yapıdaki tüm unsurların gözden geçirilmesi ile olanaklı görülmektedir (Terzi, 2011).

Türk Eğitim Sisteminin örgüt yapısı merkezi yönetim odaklı bir örgüt olmakla birlikte Millî Eğitim Bakanlığının teşkilat yapısı çeşitli yasal düzenlemelerle değişikliklere uğramış olup² günümüzdeki yapısı 10.07.2018 tarihinde yürürlüğe giren 1 nolu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile belirlenmiştir (Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018). Bakanlık, bu son düzenlemeye kadar çok sayıda yapısal değişim geçirmiştir. Bu düzenlemelerde merkez teşkilatının büyümesine bağlı olarak yönetsel pozisyonların sayısının arttığı görülmektedir. Yönetsel pozisyonların sayısının artması, iletişim ve koordinasyon süreçlerinin çalışmasını zorlaştırmıştır. Bu durumun görevlerin hızlı bir biçimde yapılmasını engellemekle birlikte karar süreçlerini de yavaşlattığı ifade edilmektedir. Diğer taraftan bakanlık merkez örgütünün yapılandırılmasında görevden çok biçimin esas alındığı, bunun ise birbirine bağlı iki temel soruna yol açtığı ifade edilmektedir. Bunlardan birincisi, merkez teşkilat birimleri tarafından yürütülen görevlerin tekrarı ve karışması, ikincisi ise aynı görevleri yapan birimlerin çoğalmasındadır (Aslan, 2013; Başaran, 2008). Öte yandan yapılan bu düzenlemelerde, merkez örgütünün bir model çerçevesinde yapılandırılmaması, yürütme birimlerinin sorunlarını artırmıştır. Bakanlık merkez teşkilatı bir model çerçevesinde değiştirilmediği için, çoğu eğitim ve öğretim denemeleri doğrudan sistem üzerinde yapılmıştır. Ağırlıklı olarak deneme yanılma yoluyla yapılan bu düzenlemeler, hem eğitime ayrılan maddi kaynakların savurganca kullanılmasına, hem de emek kaybına neden olmuştur (Çelikten ve Ayyıldız, 2019; Uluğ, 2001).

Karşılaştırmalı eğitim bize yerel, ulusal ve uluslararası bir konu olan eğitimde etkin olan faktörlerin, çeşitli ülkelerdeki evrimini ve görünümünü inceleme ve bu şekilde elde edilen verilerden

---

² Millî Eğitim Bakanlığı, Cumhuriyetimizin kuruluşundan bugüne kadar aşağıda belirtilen isimler altında çalışmalarını sürdürmüştür.

- ✓ 1923-1935 yılları arasında "Maarif Vekâleti"
- ✓ 1935-1941 yılları arasında "Kültür Bakanlığı"
- ✓ 1941-1946 yılları arasında "Maarif Vekillliği"
- ✓ 1946-1950 yılları arasında "Millî Eğitim Bakanlığı"
- ✓ 1950-1960 yılları arasında "Maarif Vekâleti"
- ✓ 1960-1983 yılları arasında "Millî Eğitim Bakanlığı"
- ✓ 1983-1989 yılları arasında "Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı"

MEB'in örgütsel yapısı ve görevlerinde; 1926'da 789, 1933'te 2287, 1935'te 2273, 1941'de 4113 sayılı yasalar, 12 Eylül sonrasındaki 1980 ve 1982 düzenlemelerinin ardından, 1983'te 179 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'den başlayarak 1984'te 202 ve 208, 1989'da 356 ve 385, 1990'da 419, 1991'de 454, 1993'te 492 sayılı KHK'lar, 1986'da 3289, 1992'de 3797, 1998'de 4359 sayılı yasa ile çeşitli değişiklikler yapılmıştır.

yararlanarak etkin eğitim politikaları oluşturma fırsatı sunmaktadır. Ülkelerin eğitim sistemlerindeki başarıyı tek bir nedene bağlamak mümkün değildir. Ancak kendine has bir yapısı olan eğitim yönetiminin, eğitim sisteminin başarısına olan katkısının yadsınamayacak bir büyüklükte olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda ülkede oluşturulan eğitim politikaları ve planlarının karar alma merci olan merkezi yapının ve sistemin geri beslemesini sağlayan taşra yapılanmalarının fark yaratacak yönetim becerileri sergilemeleri ve geliştirmeleri gerekmektedir. Bunun içinde örgüt yapılanmalarının iletişim ve koordinasyon süreçlerinin azami verimlilikle yürütülebilecek şekilde yapılandırılması önem arz etmektedir. Tüm bunlardan hareketle bu çalışmanın ana problemi bazı ülkelerin eğitim bakanlıklarının örgüt yapılarının nasıl olduğudur. Ayrıca eğitimin sosyolojik boyutu gereği her ülkenin eğitim sisteminin o ülkenin koşullarına bağlı olarak oluşabileceği de göz önünde bulundurularak sisteme bütüncül bakabilmek amacıyla ülkeler ile ilgili genel bilgilerde araştırmaya konu edilmiştir. Var olan örgütün daha da güçlendirilmesi ve sorunların daha uygun çözümlere kavuşturulması için farklı ülkelerdeki eğitim örgüt yapılanmalarının analiz edilmesinde fayda görülmektedir. Bu araştırma bazı ülkelerin demografik yapısı, yönetim şekli ve eğitim bakanlıklarının örgüt yapılarını bütüncül bir şekilde analiz ederek literatür oluşturması açısından önemlidir. Bu bakımdan elde edilen bulgular merkez ve taşra örgüt yapısı ile ilgili politika yapıcı ve uygulayıcılara veriye dayalı karar alma süreçlerinde kaynaklık oluşturabilir.

Araştırmada “Farklı ülkelerin nüfusu, yönetim şekli ve eğitim bakanlıklarının örgüt yapıları nasıldır?” problemine cevap oluşturmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin demografik durumu ve yönetim yapısı nasıldır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?
2. Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin eğitim bakanlıklarının merkez teşkilatlarındaki örgütlenme biçimi nasıldır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?
3. Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin eğitim bakanlıklarının taşra teşkilatlarındaki örgütlenme biçimi nasıldır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?
4. Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin eğitim bakanlıklarının merkez ve taşra teşkilatlarındaki örgütlerinin yetki yapısı nasıldır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?
5. Seçilen ülkelerin merkez ve taşra teşkilatlarına mali destek hangi kanallardan sağlanmaktadır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?

Kavramsal Çerçeve

Yönetim ve Eğitim Yönetimi

Örgüt amaçlarının etkili ve verimli olarak gerçekleştirilmesi için planlama, örgütlenme, yürütme, koordinasyon ve kontrol fonksiyonlarına ilişkin kavram, ilke, teori, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli bir şekilde uygulanmasıyla ilgili faaliyetlerin tümüne yönetim denilmektedir (İlgar, 2005; Aydın, 2010). Yönetim, örgütlenme, teşkilatlandırma, organizasyon, yapılan işin bölümlere ayrılması ve çeşitli bölümler arasındaki ilişkilerin saptaması ile çeşitli bölümlere gerekli personelin yerleştirilmesi gibi pek çok etkinliği içermektedir (Ada ve Baysal, 2010). Bu kapsamdan hareketle literatürde yönetimin bilim ve sanat olarak tanımlandığı da görülmektedir (Erdoğan, 2000).

Eğitim yönetimi, eğitim sisteminin amacını gerçekleştirebilmek için, eğitim örgütlerinde yer alan insan gücü, sermaye, zaman, malzeme ve yer unsurlarının daha verimli, daha ekonomik ve daha iyi bir biçimde kullanılabilmesi anlamına gelmektedir. Her ne kadar eğitim yönetimi, yönetim biliminin kuramsal temellerinin eğitime uygulanması olarak tanımlansa da eğitim sisteminin girdisi ve çıktısının insan davranışı olması nedeniyle eğitim alanı ve örgütlerinin kendine özgü ayırt edici özellikleri olduğu unutulmamalıdır.

Eğitim yönetimi konusunda iki temel yaklaşımdan söz edilebilir. Bunlardan birincisi olan merkeziyetçi bir eğitim yönetimi anlayışında, merkezi hükümet; öğrenci, öğretmen, finans ve tesisler dâhil olmak üzere sistemin bütün yönlerini belirler. Politika belirleme, öğretmen maaşları, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim gibi yönetim işleri merkezi hükümet tarafından yürütülür. Uygulamada,

bazı eğitimsel meseleler yerel olarak halledilir; fakat bunlar günlük yönetim işleri ile sınırlıdır (Florestal ve Cooper, 1997).

Yerel bir eğitim sisteminde ise sistemin çeşitli yönlerine ilişkin konularda gücün büyük bölümü yerel seviyede kullanılır ancak aynı zamanda bu merkezi hükümet tarafından da sınırlı bir kontrole tabidir. Sorumluluk, bir bölgeye, şehre, kasabaya, okula ya da okullar grubuna verilebilir (Florestal ve Cooper, 1997). Böylelikle söz konusu sorumluluk ile birlikte kısmi olarak yetki devri de gerçekleşmiş olmaktadır.

Pratikte, çoğu eğitim sisteminde hem yerel hem de merkezi ögeler bulunmaktadır. Kısmen yerel bir yapıya sahip olan eğitim sistemlerinde bazı güçler merkezi hükümetin elindedir; bazı güçler ise yerel olarak kullanılır. Kısmen yerel yönetim yapılarında etkin ve verimli bir eğitim yönetiminin oluşturulabilmesi için yerelleşme reformunu planlayanlar, reform hedeflerini ve ülkenin kendine özgü şartlarını dikkate alarak eğitim sisteminin hangi öğelerinin merkezi ya da yerel olarak yönetilmesi gerektiğine karar vermeli ve sınırları çizmelidir (Florestal ve Cooper, 1997). Merkeziyetçilik veya yerelliğin tamamen olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirilmesi doğru bir yaklaşım olmaz.

Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Merkezi Yönetim ve Yerel Yönetimler

Merkezi yönetim: İdarenin topluma sunacağı hizmetlerin başkent adı verilen devlet merkezinden ve tek elden yürütülmesidir. Bu yönetim şeklinde, tüm idari hizmetler devlet merkezinde bulunan yetkililer tarafından planlanır, düzenlenir ve yürütülür (Günday, 1996).

Yerel yönetim: Yerel yönetim eski “adem-i merkeziyet” terimi ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır (Yalçındağ, 1995). Merkezi yönetimin aksine, yerel yönetim; topluma sunulacak bazı idari hizmetlerin devlet merkezinden ve tek elden değil, merkezi idare teşkilatı içerisinde yer almayan ve merkezi idare hiyerarşisine dâhil olmayan kamu tüzel kişileri tarafından yürütülmesidir (Günday, 2002). Yerel yönetim, ulusal ve bölgesel düzeyden daha küçük ölçekte seçilmiş organlarla yönetilen ve yönetim alanı içerisinde halkın yerel ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlü olan bir yönetim türünü oluşturmaktadır. Bu yönetim idari ademî merkeziyetçilik olarak da adlandırılmakta olup, siyasi ademî merkeziyetçilikten farklıdır (Yalçındağ, 1995). Bu iki kavram günümüzde zaman zaman karıştırılmaktadır. Zira siyasi ademî merkeziyetçilik federalizm olarak tanımlanabilir. Bu sistemde devleti oluşturan her birimin kendine özgü ve belli ölçüde yasama ve yargı yetkisinin bulunması vardır. Buna karşılık idari ademî merkeziyet ise, merkezi hiyerarşiye dahil olmayan kamu tüzel kişilerin bazı kamu hizmetlerinin görülmesini ifade etmektedir. Bu kamu tüzel kişilerinin yasama yetkisi bulunmadığından kendi hukuki statüsünü belirleyemez. Ayrıca yargı yetkileri de bulunmamaktadır (Yalçındağ, 1995).

Merkezi ve yerel yönetimler arasında yetki ve görev paylaşımı: Yerelleşme politikalarının etkisiyle kamu hizmetlerinin sunumunda bütün dünyada merkezi yönetimden yerel yönetimlere yetki ve görev devri gerçekleşmektedir. Bu bağlamda merkezi yönetimle yerel yönetimler arasındaki yetki ve görev paylaşımı ile birlikte mali ve finansal kaynakların paylaşımı da önemli hale gelmiştir. Yetki paylaşımı konusu her ülkenin kendi siyasal, ekonomik, sosyal ve yönetsel koşullarına göre farklılık arz etmektedir. Merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasında kamu görev ve hizmetlerinin paylaşımına yönelik görüşler arasındaki farklılık genellikle kavramlara yüklenen anlamların farklılaşmasından kaynaklanmaktadır. Hizmetlerin yerine getirilişinde devletin klasik kamu hizmeti anlayışıyla yerel yönetim hizmetleri arasında bir ayrım vardır. Ancak hangi hizmetlerin merkezi yönetim kuruluşları hangi hizmetlerin yerel yönetim kuruluşları tarafından yerine getirilmesi gerektiği konusunda kesin ve belirli bir yaklaşımdan bahsetmek zor olmakla birlikte kamu maliyesi disiplini içerisinde geliştirilen ulusal kamusal mallar ve yerel kamusal mallar ayrımı konuya bir ölçüde açıklık getirmektedir. Buna göre faydası ülke sınırlarına kadar taşan hizmetleri merkezi idareler, faydası yerel ölçekte kalan hizmetleri ise yerel idareler sunmalıdır (Sezer ve Vural, 2010). Merkezi yönetim ve yerel yönetimlerin birlikte hizmet sunması ikili bir yapıyı ortaya çıkarır ki bu yapı da bir yönetim hiyerarşisini doğurmaktadır. Bu yönetim hiyerarşisi içinde, merkezi yönetim, kullandığı yetkiler açısından yerel yönetimlerin üzerinde yer alır. Bu hiyerarşik yapının yerel yönetimler lehine yorumlanabilmesi için de etkin bir görev paylaşımı olması gerekmektedir (Özdenkoş, 1999; Erkan, 2014).

Eğitim sistemindeki başarı tek bir nedene bağlanamaz ancak eğitim yönetiminin eğitim sisteminin başarısına olan katkısının da büyük olduğu söylenebilir. Bu bağlamda ülkede oluşturulan eğitim politikalarının karar alma yeri olan merkezi yapının ve sistemin geri beslemesini sağlayan taşra yapılanmalarının sistematik bir şekilde oluşturulması ve işletilmesi önem arz etmektedir. Bu araştırmanın ulusal ve uluslararası bir konu olan eğitimde, etkin olan faktörlerin çeşitli ülkelerdeki görünümünü inceleme ve bu şekilde elde edilen verilerden yararlanma fırsatı sunarak literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Elde edilen bulguların politika yapıcı ve uygulayıcılara veriye dayalı karar alma süreçlerinde kaynaklık oluşturması hedeflenmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Farklı ülkelerin eğitim bakanlıklarının örgüt yapılarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi amaçlanan bu çalışma literatür taramasına uygun olarak yürütülmüştür. Literatür taraması yapılırken çoklu durum çalışması deseni temel alınmıştır. Durum çalışmalarının türlerinden biri olan çoklu durum çalışmasında birbirinden bağımsız birden fazla durum incelenmektedir (Büyüköztürk ve diğ., 2017). Bu çalışmada da Türkiye, ABD, İngiltere, Almanya, Fransa, Japonya, Singapur ve İtalya olmak üzere toplam 8 farklı ülkenin demografik yapısı, yönetim şekli ve eğitim bakanlıklarının örgüt yapıları incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Türkiye, ABD, İngiltere, Almanya, Fransa, Japonya, Singapur ve İtalya ülkeleri oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen ve her ülke için ayrı ayrı doldurulan ülke ile ilgili genel bilgiler (demografik yapı, yönetim şekli), merkez teşkilatı (örgütlenme biçimi, yetki yapısı, mali destek), taşra teşkilatı (örgütlenme biçimi, yetki yapısı, mali destek) şeklinde sınıflandırmaların ve alt boyutların yer aldığı bir tablodan faydalanılmıştır. İlgili tablo hazırlanmadan önce alan ile ilgili gerekli literatür tarama çalışmaları yapılmıştır. Literatürden elde edilen bilgiler ışığında araştırma bağlamına ilişkin betimlemelere ulaşma gerekliliğinden hareket edilerek örgüt yapılanmaları ile ilgili bir sınıflandırmaya gidilmiştir. Buradan hareketle bütün ülkelerin yer aldığı merkez, taşra ve bunların alt boyutlarının bulunduğu bir tablo oluşturulmuştur. Geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması için eğitim yönetimi ana bilim dalında profesör ünvanına sahip bir alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Uzmandan gelen öneriler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak tabloya son hali verilmiştir. Son hali verilen tablo ülke ismi, genel bilgiler, merkez teşkilatı ve taşra teşkilatı olmak üzere üç basamak halinde yapılandırılmıştır. Genel bilgiler basamağı demografik yapı ve yönetim şekli olmak üzere iki alt boyuta, merkez ve taşra teşkilatı basamakları ise örgütlenme biçimi, yetki yapısı ve mali destek olmak üzere üç alt boyutta sınıflandırılmıştır.

Verilerin Toplanması

Farklı ülkelerin eğitim bakanlıklarının örgüt yapılarının karşılaştırılmalı olarak incelenmesini amaçlayan bu çalışmada literatür taraması yapılmıştır. Çalışmada, öncelikle araştırma amacına ulaşmada temel teşkil eden sorular ile ilgili verilere ulaşmak amacıyla yurt içi ve yurt dışındaki basılı ve elektronik veriler, üniversite kütüphaneleri, internet kaynakları, ilgili ülkelerin bakanlık resmi siteleri taranmıştır. Elektronik ortamdaki taramalar için eğitim alanında bilimsel veriye dayalı bilgi sunan ya da yayın yapan ULUSAL TEZ ARAMA MOTORU, WORLD CATT, CIA FACT, OECD, EURYDİCE, UNESCO ve IQAS gibi siteler kullanılmıştır. Ayrıca çalışma grubunda yer alan ülkelerin eğitimi ile ilgilenen kurumların resmi sitelerine de ulaşılarak mümkün olduğunca zengin veri elde edilmesi sağlanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada verilerin analizi ve yorumlanması sürecinde betimsel analiz kullanılmıştır. Çoklu durum çalışmalarında genellikle ilk olarak her bir durum tek tek incelenir, daha sonra durumlar arasında var olan benzerlik ve farklılıkların ortaya çıkarılması için çapraz durum analizleri yapılır

(Johanson ve Christensen, 2014). Araştırma sorularına cevap bulabilecek nitelikteki bilgi ve belgelerden elde edilen veriler doküman analizi tekniği ile incelenmiştir. Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin eğitim bakanlıklarının örgütsel yapısı tek tek incelendikten sonra bu yapılar arasındaki benzerlik ve farklılıkların ortaya çıkarılması için çapraz durum analizleri yapılmıştır. Doküman incelemeye ve betimsel analize dayalı olan bu çalışmada elde edilen verilerin analiz sürecinde öncelikle ilgili ülkelerin demografik yapısı, yönetim şekli, merkez örgüt yapısı, yetki durumu ve taşra örgüt yapısı ayrı ayrı betimlenmiştir. Daha sonra araştırmanın alt problemleri doğrultusunda detaylı incelemeler yapılmış, benzerlik ve farklılıklar ortaya çıkarılarak yorumlamalar yapılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Geçerlik ve güvenirlik kavramları, nitel araştırmalarda inanılabilirlik, tutarlılık ve aktarılabirlik kavramları ile açıklanmaktadır. İnanılabilirlik bulguların gerçeklikle olan uyumu olarak ifade edilmektedir (Merriam, 2009). Lincoln ve Guba (1985) araştırmanın inanılabilirliğini sağlamak için, uzun süreli etkileşim, çeşitleme, uzman/akran incelemesi, katılımcı teyidi tekniklerinin kullanılabilirliğini belirtmişlerdir. Bu çalışmada araştırmanın inanılabilirliğini artırmak için geniş bir literatür taraması yapılmış, birincil kaynaklara ulaşmaya çalışılmış ve araştırma bulguları başka araştırmalarla desteklenmiştir. Araştırmanın bütün süreçleri (literatür taraması, çalışma grubunun oluşturulması, veri toplama aracının geliştirilmesi, verilerin toplanması ve analizi, bulgular, tartışma ve sonuç) eğitim yönetimi ana bilim dalında profesör ünvanına sahip bir uzman tarafından sürekli olarak kontrol edilmiştir.

Çalışmanın tutarlı olması verilerle sonuçların uyumlu olmasına bağlıdır (Merriam, 2009). Araştırma sürecindeki izlenen protokollerin detaylıca ifade edilmesi, araştırmanın sonuçlarının iyi organize edilmiş bir şekilde sunulması, daha sonraki araştırmacıların verileri tekrar analiz edebilmesini sağlar (Marshall ve Rossman, 2016). Araştırmacı bu koşulu sağlayabilmek için veri toplama aracının geliştirilmesinde araştırma bağlamına ilişkin betimlemelere ulaşma gerekliliğini göz önünde bulundurmıştır. Diğer yandan elde edilen veriler analiz edildikten sonra betimsel bir yaklaşımla ortaya konulmuş ve doğrudan alıntılarla zenginleştirilmiştir. Araştırma bulgularına ilişkin yapılan yorumlar literatür bağlamında araştırma konusuyla ilgili tartışmalarla desteklenmiştir. Ayrıca çeşitlilik sağlamak için çalışma grubuna farklı coğrafi bölgelerde yer alan ülkeler dahil edilmiştir.

Aktarılabirlik, araştırmacının okuyuculara çalışılan durum ile ilgili yeterli bilgi vermesi sayesinde okuyucuların diğer durumlarla benzerlikler kurabilerek aktarım yapabilmesini sağlamak olarak tanımlanmaktadır. Aktarılabirliğin sağlanabilmesi için ayrıntılı betimlemeler yapılması gerektiği belirtilmektedir (Lincoln ve Guba, 1985). Araştırmacı bu koşulu sağlayabilmek için çalışma grubunun oluşturulması, veri toplama aracının geliştirilmesi, verilerin toplanması ve analizi gibi araştırma sürecindeki aşamaları olabildiğince detaylı bir şekilde betimlemeye çalışmıştır.

Bulgular

Ülkelerin Demografik Bilgileri ve Yönetim Yapısı

Araştırmanın birinci alt problemi “Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin demografik durumu ve yönetim yapısı nasıldır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Bu alt probleme yönelik elde edilen veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 1

Çalışmaya Grubunda Yer Alan Ülkelerin Demografik ve Yönetim Bilgisine Yönelik Dağılım

	Demografik Bilgi	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonucunda elde edilen verilere göre 2023 itibarıyla Türkiye'nin nüfusu 85.372.377'dir. Nüfusun %68,3'ü 15-64 yaş grubunda yer alırken %21,4'ü 0-14 yaş grubunda yer almaktadır. Yaklaşık %10,2'lik bir kısım ise 65 ve üstü yaşlardaki kişilerden oluşmaktadır (TÜİK, 2024)
Türkiye	Yönetim Yapısı	Çok partili sisteme sahip temsili demokrasinin uygulandığı üniter bir devlettir (CIA, 2022). Türk siyasi sisteminde vatandaşlar, ülkesel, il ve yerel olmak üzere üç yönetim düzeyine tabidir. Türkiye idari amaçlarla 81 ile bölünmüştür. Her il, toplam 922 ilçe olmak üzere ilçelere ayrılmıştır (İçişleri Bakanlığı, 2024).
	Demografik Bilgi	331 milyonu aşan nüfusu ile dünyanın en kalabalık üçüncü ülkesidir (United States Census Bureau, 2020).
ABD		Amerika'da hükümet, halk hükümetidir; halk tarafından kurulur. Hükümetin yetkileri üçe ayrılır: Yürütme (Başkan), Yasama (Kongre: Senato ve Temsilciler Meclisi), Yargı

	Yönetim Yapısı	(Mahkemeler). 50 eyaleti vardır. Her eyalette yürütme kuvvetinin başında bir vali vardır (CIA, 2024; USA, 2024).
Almanya	Demografik Bilgi	83 milyonun üzerindeki vatandaşı ile Almanya; Avrupa Birliği içinde en çok nüfusa sahip ülke konumundadır. Buna karşı ülkede doğurganlık oranı, anne başına 1,39 çocuk ile dünya ortalamasının oldukça altındadır (German General Statistical Office, 2024).
	Yönetim Yapısı	Seçim sistemi çoğunluk sistemi ve nispi temsil sisteminin bir karışımıdır. Ana yasama organı Bundestag ve on altı eyaleti temsil eden, yasaların yapılmasına katılan anayasal organ Bundesrat, federal yasama organlarıdır. Bundesrat üyeleri on altı eyaletten seçilmiş kişilerden oluşur ve bunlar eyalet kabinelerinde de bulunur. Her eyalet hükümeti, kendi delegesini herhangi bir zamanda değiştirme hakkına sahiptir (Federal Almanya Cumhuriyeti Temel Kanunu, Madde 20-22).
Fransa	Demografik Bilgi	Yaklaşık 68 milyonluk nüfusuyla Fransa, dünya da en yüksek nüfusa sahip on dokuzuncu ülkedir (EUROSTAT, 2023).
	Yönetim Yapısı	Üniter bir devlet olmak ile birlikte doğrudan seçilen devlet başkanı olan cumhurbaşkanı tarafından atanan, hükümetin başı olan bir başbakanın bulunduğu yarı başkanlık bir cumhuriyet ile yönetilmektedir. 13 büyükşehir ve 5 deniz aşırı bölge olmak üzere toplam 18 idari bölgeden oluşur (EUROSTAT, 2023). Fransız Parlamentosu Fransa Ulusal Meclisi ve Senato olmak üzere iki meclisli bir yasama organından oluşmaktadır (4 Ekim 1958 Tarihli Anayasa, Madde 8).
İngiltere	Demografik Bilgi	İngiltere 56 milyon nüfusu ile Birleşik Krallık'ın en yüksek nüfuslu ülkesidir ve toplam nüfusunun %84'ünü oluşturur (Ulusal İstatistik Ofisi, 2024).
	Yönetim Yapısı	İngiltere, parlamenter sisteme sahip anayasal monarşi ile yönetilen Birleşik Krallık'ın bir parçasıdır (Government UK, 2024).
Japonya	Demografik Bilgi	Japonya'nın nüfusu 2022 yılı itibarı ile yaklaşık 125 milyondur ve bunların yaklaşık 122 milyonu Japon vatandaşlarıdır. Japonya dünyanın en hızlı yaşlanan ülkelerinden biridir ve toplam nüfusunun üçte birini oluşturan herhangi bir ülkedeki en yüksek yaşlı nüfus oranına sahiptir.
	Yönetim Yapısı	Japonya, imparatorun sembolik yetkilere sahip olduğu üniter bir anayasal monarşidir. Japonya Anayasası'na göre imparator "devletin ve halkın birliğinin simgesidir" ve egemenlik hakkı olmaksızın sadece törensel bir rol oynar. Egemenlik ise Japon halkına ait olup yürütme yetkisi başbakan ve Bakanlar Kurulu'nun diğer seçilmiş üyeleri tarafından kullanılır. Japonya imparatoru, günümüzde imparator unvanına sahip dünyadaki tek hükümdardır. Japonya İmparatorluk Ailesi, MÖ 660 yılına kadar uzanan tarihi ile günümüzde de devam eden dünyanın en eski monarşi hanedanıdır. Japonya, idari olarak dört yılda bir seçilen vali, yasama ve idari bürokrasi tarafından denetlenen 47 prefektörlüğe ayrılır. Prefektörlükler ise şehir, kasaba ve köy olmak üzere 1.719 belediyeye ayrılır ve prefektörlükler gibi seçimle başa gelen bir belediye başkanı ve yasamaya sahiptir. Japonya aynı zamanda sekiz bölgeye ayrılmıştır ancak bu bölgeler coğrafi olup herhangi bir idari bir yapıyı temsil etmemektedir.
İtalya	Demografik Bilgi	2023 verilerine göre nüfus 58.997.201'dir (Ulusal İstatistik Enstitüsü).
	Yönetim Yapısı	İtalya'nın yönetim biçimi çok partili ve parlamenter demokrasi ile işleyen cumhuriyettir. İtalya'nın politikaları bu bağlamda oluşturulur. Yürütme erki, bakanlar kurulunun elindedir ve bu kurula ülkenin başbakanı başkanlık eder. Yasama organı, ulusal meclis ve bakanlar kurulu tarafından ortaklaşa yürütülür. Yargı, yasama ve yürütme erklerinden bağımsızdır. İtalya 2 Haziran 1946'dan bu yana demokratik cumhuriyet olarak yönetilmektedir (EURYDICE, 2024).
Singapur	Demografik Bilgi	2023 verilerine göre nüfus 5.637.000 (Singapur İstatistik Dairesi).
	Yönetim Yapısı	Singapur Cumhuriyeti parlamenter demokrasi sistemine dayanır. Yasama gücü tek meclisli Millet Meclisinin elindedir. Meclis, 94 üyeli olup, üyeler beş senede bir seçilir.

Tablo 1'de verilen demografik bilgiler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan ülkelere nüfus açısından en kalabalık olanın (331 milyonu aşan nüfusu ile) ABD olduğu görülmektedir. Nüfus açısından ABD'yi Japonya (125 milyon) ve Türkiye (yaklaşık 85 milyon) takip etmektedir. En az nüfusa sahip olan ülkenin ise yaklaşık 5 milyonluk nüfusu ile Singapur olduğu görülmektedir. Ülkelerin yönetim yapısı incelendiğinde ise Japonya ve İngiltere dışındaki ülkelerde temsili demokrasinin yer aldığı bir yönetim yapısının olduğu söylenebilir. Japonya ve İngiltere ise anayasal monarşi ile yönetilmektedir. İdari açıdan Türkiye, İngiltere, İtalya, Japonya ve Singapur ülkelerinin üniter bir yapısı ABD, Almanya ve Fransa'nın federatif bir yapısı olduğu görülmektedir. Bu idari yönetim ve idari yapılanmanın bakanlık teşkilatlarının örgütlenmesinde ve merkez teşkilat yetki yapılarında etkili olduğu düşünülmektedir. Sonuç olarak çalışma grubunda yer alan ülkelere Singapur, İtalya, Fransa, Almanya, ABD ve Türkiye'nin parlamenter demokrasi ile İngiltere ve Japonya'nın ise anayasal monarşi ile yönetildiği söylenebilir. Ayrıca ABD ve Almanya ülkeleri kamu hizmetlerinde federatif bir devlet yapısına sahipken Fransa, Singapur, Türkiye ve Japonya ülkelerinin üniter bir devlet yapısına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra en kalabalık ülkenin ABD, en

az nüfusa sahip olan ülkenin ise Singapur olduğu görülmektedir. Buradan hareketle ülke nüfusunun az ya da fazla olmasının ülkenin yönetim yapısını belirlemede etkili bir unsur olmadığı şeklinde de bir yorum yapılabilir. Zira Almanya ve Türkiye nüfusu birbirine yakın olmasına rağmen Almanya federatif, Türkiye ise üniter bir devlet yapısına sahiptir.

Ülkelerin Merkez Teşkilatı Örgütlenme Biçimi

Araştırmanın ikinci alt problemi “Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin eğitim bakanlıklarının merkez teşkilatlarındaki örgütlenme biçimi nasıldır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Bu alt probleme yönelik elde edilen veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 2

Çalışmaya Grubunda Yer Alan Ülkelerin Merkez Teşkilatı Örgütlenme Biçimi ile İlgili Durum

Türkiye	Bakanlığın merkez teşkilatı toplam 22 hizmet biriminden oluşmaktadır. Hizmet birimlerinin isimleri şu şekildedir: 1. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, 2. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, 3. Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü, 4. Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 5. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, 6. Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, 7. Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 8. İnşaat ve Emlak Genel Müdürlüğü, 9. Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, 10. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, 11. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, 12. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 13. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 14. Özel Kalem Müdürlüğü, 15. Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü, 16. Personel Genel Müdürlüğü, 17. Strateji Geliştirme Başkanlığı, 18. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 19. Teftiş Kurulu Başkanlığı, 20. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, 21. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, 22. Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü (Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018).
ABD	Eğitim Bakanlığı Sekreterlik Ofisi, Genel Sekreter Yardımcısı ve Müsteşarlık olmak üzere üç alt birime bu birimlerde toplamda 17 birime ayrılmıştır: Sekreterlik Ofisi: 1. Eğitim Bilimleri Enstitüsü 2. Genel Müfettişlik Ofisi 3. Sivil Haklar Bürosu 4. Planlama, Değerlendirme ve Politika Geliştirme Ofisi 5. Baş Hukuk Müşavirliği 6. Mevzuat ve Kongre İşleri Ofisi 7. İletişim ve Sosyal Yardım Ofisi. Genel Sekreter Yardımcısı: 1. Finans ve Operasyon Ofisi 2. Bilişim Direktörü Ofisi 3. İlk ve Ortaöğretim Ofisi 4. İngilizce Dil Edinimi Ofisi 5. Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Hizmetleri DB. Müsteşarlık: 1. Ortaöğretim Sonrası Eğitim Ofisi 2. Kariyer, Teknik ve Yetişkin Eğitim Ofisi 3. Federal Öğrenci Yardımı. (U.S. Department of Education, 2024)
Almanya	Bakanlığın tematik öncelikleri sekiz daire tarafından temsil edilmektedir: 1. Merkezi Departman 2. Politika Sorunları ve Stratejiler: Koordinasyon 3. Eğitim ve Araştırmada Avrupa ve Uluslararası İş Birliği 4. Eğitim ve Öğretim; Hayat Boyu Öğrenme (Mesleki Eğitim, Genel Eğitim, Yaşam Boyu Öğrenme) 5. Yükseköğretim ve Bilim Sistemi; Eğitim Finansmanı 6. Teknolojik Egemenlik ve Yenilik Araştırmaları 7. Yaşam Bilimleri 8. Geleceğe Hazırlık; Temeller Sürdürülebilir Kalkınma İçin Araştırma. (BMBF, 2024)
Fransa	Millî Eğitim ve Gençlik Bakanlığı 11 birim olarak yapılandırılmış: 1. Kabine 2. Ofis direktörü 3. Personel şefi 4. İletişim 5. Eğitim 6. Sosyal ve spor 7. Parlamento ve seçilmiş yerel yetkililer 8. Bütçe 9. Konuşma, sanatsal ve kültürel eğitim 10. Herkes için okul 11. Bölge (Ministere de Leducation Nationale et de la Jeunesse, 2024).
İngiltere	18 kurum ve kamu kurumuyula çalışıyor. 5 alt birim ve bu birimlerden toplamda 17 birime ayrılmaktadır: Bakanlık dışı departman: 1. Ofqual 2. Ofsted. İcra Ajansı: 1. Eğitim ve Beceri Finansman Ajansı 2. Standartlar ve Test Ajansı 3. Öğretim Düzenleme Kurumu. Bakanlık Dışı İdari Kamu Kurumu: 1. İnşaat Sektörü Eğitim Kurulu 2. Mühendislik, İnşaat, Sanayi Eğitim Kurulu 3. Çıraklık ve Teknik Eğitim Enstitüsü 4. Meşe Ulusal Akademisi 5. Öğrenci Ofisi 6. Çocuk Komisierliği Ofisi 7. Sosyal Hizmet 8. Öğrenci Kredileri Şirketi. Bakanlık Dışı Danışma Niteliğindeki Kamu Kurumu: 1. Okul Öğretmenlerini İnceleme Kurulu. (Government, 2024)
Japonya	Eğitim, Bilim, Spor ve Kültür Bakanlığı 11 alt birime ayrılmaktadır: 1. Bakanlık Sekreterliği 2. Uluslararası İlişkiler 3. Tesis Planlama ve Afet Önleme Dairesi 4. Eğitim Politikası 5. İlk ve Ortaöğretim 6. Yükseköğrenim 7. Bilim ve Teknoloji Politikası 8. Araştırma Teşvik 9. Araştırma Geliştirme 10. Spor Ajansı 11. Kültür İşleri Ajansı (MEXT, 2024).
İtalya	Eğitim ve Liyakat Bakanlığı ulusal düzeyde iki daire halinde örgütlenmiştir: 1. Eğitim Öğretim Sistemi Daire Başkanlığı 2. İnsan, Mali ve Araçsal Kaynaklar Dairesi. Eğitim ve Öğretim Sistemi Daire Başkanlığı: 1. Eğitim, Okul İnşaatı ve Dijital Eğitime Yönelik Yapısal Fonlar Genel Müdürlüğü 2. Millî Eğitim Sisteminin Okul Düzenlemesi, Değerlendirilmesi ve Uluslararasılaştırılması Genel Müdürlüğü 3. Okul Personeli Genel Müdürlüğü 4. Öğrenciler, Kaynaştırma ve Okul Rehberliği Genel Müdürlüğü. İnsan, Mali ve Araçsal Kaynaklar Dairesi: 1. İnsan ve Mali Kaynaklar Genel Müdürlüğü 2. Bilgi Sistemleri ve İstatistik Genel Müdürlüğü 3. Organizasyonel Planlama, İdari Süreçlerin Yeniliği, İletişim ve Sözleşmelerden Sorumlu Genel Müdürlük (MIUR, 2024).
Singapur	Singapur Eğitim Bakanlığı 17 birimden oluşmaktadır: 1. Singapur Öğretmenler Akademisi 2. İletişim ve Katılım Grubu 3. Müfredat Planlama ve Geliştirme Bölümü 4. Müfredat Politikası Ofisi 5. Eğitim Teknolojileri Bölümü 6. Finans ve Satın Alma Bölümü 7. Yüksek Öğrenim Grubu 8. İnsan Kaynakları Grubu 9. Bilgi Teknolojileri Bölümü 10. Alt Yapı ve Tesis Hizmetleri Bölümü 11. İç Denetim Şubesi 12. Planlama Bölümü 13. Araştırma ve Yönetim Bilgi Bölümü 14. Okullar Bölümü 15. Özel Eğitim İhtiyaçları Bölümü 16. Öğrenci Gelişim Program Bölümü 17. Öğrenci Yerleştirme ve Hizmetleri Bölümü (MOE, 2024).

Tablo 2’de verilen bilgiler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan ülkelerin hepsinin merkez yapılanmalarının tematik olarak oluşturulduğu görülmektedir. Bu yapılanmalar içerisinde Türkiye’nin bakanlık merkez teşkilatının 22 birim ile en fazla sınıflandırmaya giden ülke olduğu görülmektedir. En yüksek nüfusa sahip olan ABD eğitim bakanlığı 17 birime onu takip eden Japonya Eğitim, Bilim, Spor ve Kültür Bakanlığı ise (eğitim, spor ve kültür ile birleşmiş olmasına rağmen) 11 alt birime ayrılmaktadır. Çalışma grubunda yer alan ülkelerde aynı işleve sahip benzer adlarla isimlendirilen birimler olmakla birlikte farklılaşan birimlerden de bahsetmek mümkündür. Şöyle ki finans, inşaat, eğitim teknolojileri, eğitim politikası birimleri her ülkenin bakanlık merkez teşkilatı örgütlenmesinde mevcutken araştırma ve geliştirme biriminin Singapur ve Japonya ülkelerinde yer aldığı görülmektedir. Ayrıca Türkiye dışındaki ülkelerde ilk, orta ve lise öğrenim düzeylerinin tek bir birim altında yer aldığı yükseköğretimin ayrıştığı görülmektedir. Buradan hareketle ilk, orta ve lise öğrenim düzeylerinin birbirinin devamı niteliğinde olması, lise de yapılacak ya da değiştirilecek bir politikanın ilkokulu da etkileyecek olması ve genel eğitim politikasının bütün düzeylerde uygulanabilmesi açısından bu tür bir yapılanmanın daha yönetilebilir olacağı söylenebilir.

Ülkelerin Taşra Teşkilatı Örgütlenme Biçimi

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin eğitim bakanlıklarının taşra teşkilatlarındaki örgütlenme biçimi nasıldır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Bu alt probleme yönelik elde edilen veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3

Çalışmaya Grubunda Yer Alan Ülkelerin Taşra Teşkilatı Örgütlenme Biçimi ile İlgili Durum

Türkiye	MEB, taşrada 81 il ve 924 ilçede örgütlenmiştir. Her ilde millî eğitim müdürlüğü; merkez ilçe hariç, her ilçede ilçe millî eğitim müdürlüğü bulunmaktadır. İlçe millî eğitim müdürlükleri görev ve hizmetleri açısından, il millî eğitim müdürlüklerine karşı sorumludur. Bunlar il ve ilçe bazında eğitim hizmetlerini yürütürler. İl ve ilçe millî eğitim müdürlükleri; hizmetin özelliklerine göre şubeler, bürolar ile sürekli kurul ve komisyonlardan oluşur. Millî eğitim müdürlüklerinin görev alanları şöyle gruplandırılmıştır; 1. Yönetim hizmetleri 2. Personel hizmetleri 3. Eğitim-öğretim hizmetleri 4. Bütçe-yatırım hizmetleri 5. Araştırma-plânlama-istatistik hizmetleri 6. Teftiş-rehberlik-soruşturma hizmetleri 7. Sivil savunma hizmetleri.
ABD	Eğitim bakanlıkları eyaletlerde genellikle bölümler, ofisler, komiteler ya da çalışma grupları şeklinde yapılmaktadır. Çoğu eyalette eğitim bakanlığı bünyesinde devlet eğitim kurulları yer almaktadır. Bu kurullarda komitelerden oluşabilmektedir. Bu eğitim kurulları önemli mevzuat değişiklikleriyle sonuçlanan tavsiyeler ve eylemler yoluyla kamu eğitiminin iyileştirilmesine öncülük ettikçe liderlik mirası devam ediyor. Ayrıca eğitim bakanlıkları eyalet müfettişini atamaktadır. Florida Eğitim Bakanlığı Bölümleri: 1. Erken Öğrenme 2. Devlet Okulları 3. Okul Seçimi 4. Hesap Verebilirlik 5. Güvenli Okullar 6. Finans 7. Devlet Kurulu 8. Teknoloji 9. Florida Kolejleri 10. Kariyer ve Yetişkin Eğitimi 11. Perde Hizmetler 12. Mesleki Rehabilitasyon. Michigan Eğitim Bakanlığı Ofisleri: 1. İdare Hukuku 2. Kariyer ve Teknik Eğitim 3. Çeşitlilik, Eşitlik ve Katılım 4. Eğitimsel Değerlendirme ve Sorumluluk 5. Eğitimi Mükemmelliği 6. Mali Yönetim 7. Sağlık ve Beslenme Hizmetleri 8. İnsan Kaynakları 9. Kamu ve Devlet İşleri 10. Michigan Kütüphanesi 11. Ortaklık Bölgeler 12. Özel Eğitim 13. Stratejik Planlama ve Uygulama 14. Sistemleri Değerlendirme ve Teknoloji.
Almanya	Bavyera Eyalet Bilim ve Sanat Bakanlığı: 1. Merkezi İşler, Dijitalleşme ve BT 2. Araştırma, bilim sistemi 3. Öğretmenlik, eğitim, hukuk 4. Üniversiteler, akademik tıp 5. Uygulamalı bilimler üniversiteleri, bölgeselleşme 6. Sanat ve Kültür
Fransa	1 Ocak 2020 itibarıyla 8’i çoklu akademik kapsama sahip olmak üzere 18 akademik bölge oluşturulmuştur. 1 Ocak 2022 itibarıyla akademik bölge 12 bölgesel hizmeti kapsamaktadır: 1. Başlangıç ve sürekli mesleki eğitim için akademik bölge heyeti (DRAPPIC) 2. Bilgi ve oryantasyon için akademik bölge heyeti (DRAIO) 3. Bölgesel Araştırma ve Yenilik Delegasyonu (DRARI) 4. Dijital eğitim için akademik bölge heyeti (DRANE) 5. Gençlik, sağlık ve spor için bölgesel akademik delegasyon* (DRAJES) 6. Avrupa ve Uluslararası İlişkiler ve İşbirliği Akademik Bölge Delegasyonu (DRAREIC) 7. Sanatsal ve Kültürel Eğitim Bölgesel Delegasyonu (DRAEAC) 8. Bilgi sistemleri bölgesel akademik müdürlüğü (DRASI) 9. Yüksek öğrenim için akademik bölge hizmeti (SRASUP) 10. Gayrimenkul politikası için akademik bölge hizmeti (SRAPI) 11. Çalışmalar ve istatistikler için akademik bölge servisi (SRAES) 12. Akademik bölge satın alma hizmeti (SRAA)
İngiltere	İngiltere’de okul eğitimi, yetişkin eğitimi hizmet ve faaliyetleri yerel yönetimlere (Local Education Authority, LEAs) bağlı olarak sürdürülmektedir. Eğitim faaliyetleri, yerel yönetim organlarını düzenlemekten sorumlu olan ve demokratik yollarla seçilen kurulun sorumluluğundadır. Çoğu yerel yönetim (belediye), eğitimle ilgili sorumluluk ve gerekli düzenlemelerin yerine getirilmesinin izlenmesinden sorumlu bir Eğitim Kurulu’na sahiptir (Eurydice, 2015)
İtalya	Bakanlık bölgesel olarak merkezi olmayan ofislerde örgütlenmiştir. Bölgesel okul ofisi (Ufficio Scolastico Regionale, USR), Bakanlığın bölgesel düzeydeki şubesidir. Buna karşılık, her USR, Bölgesel alanlar (Ambiti Territoriali) adı verilen ofisler aracılığıyla il düzeyinde faaliyet gösterir. Her iki merkezi olmayan ofis de merkezi yönetimi temsil eder. Bakanlığın belediye düzeyinde merkezi olmayan ofisleri yoktur.

Tablo 3'te verilen bilgiler incelendiğinde Türkiye, ABD, Almanya ve Fransa ülkelerinin taşra teşkilatlarındaki örgütlenmelerinin tematik olarak yapılandırıldığı söylenebilir. Federatif bir yönetim tarzı olan ABD ve Almanya ülkelerinde yerelde öncelikle eğitim yapılanması eyalet düzeyinde daha sonra ise şehir ve okul düzeyinde olduğu görülürken üniter bir yapıda olan Türkiye'de yerel yapılanmanın şehir, ilçe ve okul düzeyinde olduğu görülmektedir. Yine üniter bir yapıda olan Fransa ve İtalya ülkelerinde bölgesel düzeyde eğitimden sorumlu olan kurumların oluşturulduğu daha sonra il düzeyinde yapılanmaya gidildiği görülmektedir. Sonuç olarak ülkelerin yerel düzeyde eğitim yapılanmalarının merkez yapılanmasından, ülkenin bölgesel ihtiyaçlarından etkilendiği ve buna göre şekillendirildiği söylenebilir. Yerelde oluşturulan birimlerin ise merkez yapılanmasına göre eyalet, şehir, ilçe ve okul düzeyinde sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu düzeylerin altında oluşturulan sınıflandırmalar yerelde sunulacak kamu hizmeti ihtiyacına göre oluşturulmaktadır.

Merkez ve Taşra Teşkilatlarındaki Yetki Yapısı

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin eğitim bakanlıklarının merkez ve taşra teşkilatlarındaki örgütlerinin yetki yapısı nasıldır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Bu alt probleme yönelik elde edilen veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4

Çalışmaya Grubunda Yer Alan Ülkelerin Merkez ve Taşra Teşkilatı Yetki Yapısına Yönelik Durum

Ülke	Merkez	Taşra
Türkiye	Okul öncesi, ilk ve orta öğretim çağındaki öğrencileri için eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak, uygulamak, güncellemek; öğretmen ve öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerini bu çerçevede yürütmek ve denetlemek, eğitim ve öğretimin her kademesi için ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, uygulamak, uygulanmasını izlemek ve denetlemek, ortaya çıkan yeni hizmet modellerine göre güncelleyerek geliştirmek,	Bakanlık, taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir. Her ilde ve ilçede bir millî eğitim müdürlüğü kurulur. İlçe millî eğitim müdürlükleri, görev ve hizmetleri yürütürken il millî eğitim müdürlüklerine karşı da sorumludur. İl ve ilçelerin sosyal ve ekonomik gelişme durumları, nüfusları ve öğrenci sayıları göz önünde bulundurularak, bu müdürlükler farklı tip ve statülerde kurulabilir ve bunlara farklı yetkiler verilebilir. İş durumuna ve ihtiyaca göre millî eğitim müdürlüklerine bağlı olarak ayrı il ve ilçe birimleri de kurulabilir. İl millî eğitim müdürlüklerinde, her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarının rehberlik, işbaşında yetiştirme, denetim, değerlendirme, inceleme, araştırma ve soruşturma hizmetlerini yürütmek üzere 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 24'üncü maddesi uyarınca eğitim müfettişi ve eğitim müfettiş yardımcısı istihdam edilebilir.
ABD	Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Bakanlığı, (United States Department of Education, ED), Amerika Birleşik Devletleri hükümetinin kabine düzeyinde bir departmandır. Eğitim Bakanlığı, Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Bakanı tarafından yönetilmektedir. Kabine kurumları arasında en küçük kadroya sahiptir. ED'nin başlıca görevleri şunlardır: 1. Eğitime yönelik federal mali yardıma ilişkin politikaların oluşturulması ve bu fonların dağıtılması ve izlenmesi 2. Amerika'daki okullar hakkında veri toplamak ve araştırmaları yaymak 3. Ulusal dikkatin temel eğitim konularına odaklanması 4. Ayrımcılığın yasaklanması ve eğitime eşit erişimin sağlanması. ABD Eğitim Bakanlığı, federal hükümetin eğitime yönelik federal yardımların çoğuna yönelik politikaları belirleyen, yöneten ve koordine eden kurumudur. Başkana ülke için eğitim politikalarının uygulanmasında ve Kongre tarafından çıkarılan yasaların uygulanmasında yardımcı olur. Bölümün misyonu Amerika'daki öğrencilere hizmet etmek, eğitimde mükemmelliği teşvik ederek ve eşit erişimi sağlayarak öğrenci başarısını ve küresel rekabete hazırlanmayı teşvik etmektir.	Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim öncelikle eyalete ait ve yerel bir sorumluluktur. Okulları ve kolejleri kuranlar, öğretim programlarını geliştirenler ve kayıt ve mezuniyet koşullarını belirleyenler, Devletler ve toplulukların yanı sıra her türden kamu ve özel kuruluşlardır. Eğitim Bakanlığı, okul bölgelerinden, eyalet ve toplum kolejlerinden, üniversitelerden ve bağımsız ortaöğretim sonrası kurumlardan gelen eğitim verilerinin tek deposu olarak hizmet ederek, zaman içindeki ve çeşitli eğitim sektörleri arasındaki öğrenci performansını izlememize olanak tanır. Eğitim Kurulu, müfettişi devlet okulu sisteminin icra kurulu başkanı olarak işe alır ve tüm liderlik atamalarını onaylar. Müfettiş, öğrencileri ve okulları destekleyen merkezi hizmetleri denetlemek üzere müfettiş yardımcılarını atar. Müfettiş ayrıca 15 karmaşık bölge şefini atar.
Almanya	Almanya'da eğitimin idaresinin sorumluluğu, öncelik olarak federal eyaletlerindir. Federal hükümet eğitim konusunda oldukça küçük bir role sahiptir.	Almanya'da okullardan eyaletler sorumludur. Her eyalet kendi eğitim-öğretim sistemini oluşturur. Bu nedenle okul yasaları ve öğretim planları eyaletten eyalete fark göstermektedir. Eğitim-öğretim sistemini oluşturmadaki bağımsızlıklarına rağmen, eyaletlerin eğitim aşamaları yine de birbirine benzemektedir. Eyaletler bu doğrultuda Eğitim Bakanları Konseyinde (KMK) birlikte çalışırlar. Eğitim programlarının ve mezuniyetlerin birbirine uyumu ve denkliği, konseyin kararlarıyla sağlanmış olur.
Fransa	Bu bölgesel ağ, bakanlığın bölgeye dağıtılmış ve akademik hizmetler halinde organize edilmiş merkezi olmayan bir yönetimine yol açmaktadır.	

Taşra	1 Ocak 2020'den bu yana 18 akademik bölge oluşturulmuştur. Sekiz akademik bölge birçok akademiye bir araya getirmektedir. Dört akademik bölge üç akademiden oluşur. Dört akademik bölge iki akademiden oluşur. On bölge yalnızca bir akademi içerir ve bunların beşi yurtdışıdadır. Her birine bir akademik bölge rektörü atanır ve çok akademik bölgelerde, özellikle bölge topluluğuyla paylaşılan yetki alanlarında Devletin sözlerinin birliğini ve tutarlılığını garanti eder. Akademik bölge, özellikle aşağıdaki alanlarda bölge veya bölge valisi ile koordinasyon gerektiren sorular için bölgesel eğitim politikalarının tutarlılık düzeyini oluşturur.	
İngiltere	Merkez	İngiltere'de Eğitim Bakanlığı (Department for Education and Skills) DFES tüm eğitim kurumlarının finansmanından sorumludur. DFES, LEA'lara okulların ihtiyaç duyduğu ücretleri göndermekte ve bu ücretler LEA'lar tarafından okullara dağıtılmaktadır. LEA'lar okul harcamalarını ve genel harcamaları gösteren rapor hazırlamak zorundadır.
	Taşra	Yerel Eğitim Otoriteleri'nin temel görevleri şunlardır; yeterli sayıda okullaşma sağlamak, eğitim standartlarını yükseltmek üzere stratejik planlar oluşturmak, eğitim hizmetleri için bütçe ayırmak ve onları finanse etmek, özel eğitim ihtiyaçlarını düzenlemek, eğitim psikolojisi ve sağlık hizmetleri sağlamak, okula düzenli olarak devamı sağlamak, okul taşımacılığını düzenlemek, personel alımı ve gelişimini sağlamak (Okul Yönetim Kurulu'nun sorumluluk alanları dışında kalan kısmı) (Erginer, 2007: 210; Eurydice, 2015). Yerel otoriteler eğitim ile ilgili pek çok görev ve sorumluluğu merkezi yönetimden devralmış görünmektedir.
Japonya	Merkez	Merkezi Eğitim Konseyi tarafından sunulan raporları dikkate alarak eğitim reformunu teşvik etmeye çalışmaktadır.
	Taşra	-
İtalya	Merkez	Eğitim politikasını belirler ve uygular.
	Taşra	Bölgelerin talimatlarını yerine getiren, bireysel okulları doğrudan destekleyen ve politikaları sahada dile getiren özerk idari merkezlerdir. Genel eğitim standartlarına ve temel performans düzeylerine uyumu, okul sistemlerinin uygulanmasını, eğitimin etkililik düzeylerini ve planlanan standartlara uyumu denetler. Öğrencilere yönelik ulusal politikaların kendi yetki alanı dâhilinde uygulanmasıyla ilgilidir.

Tablo 4'te verilen bilgiler incelendiğinde çalışma grubunda yer alan merkez teşkilatlarının ülkelerin eğitim politikası belirleme ve uygulama gibi temel bir görevlerinin olduğu görülmektedir. Aynı zamanda merkez teşkilatların eğitim hizmetlerinin finansmanından da sorumlu ve yetkili oldukları tespit edilmiştir. Federatif bir yapılanmaya sahip olan ABD ve Almanya'da eğitim öncelikle eyalete ait ve yerel bir sorumluluk olarak yapılandırılmıştır. Temel prensipler çerçevesinde her eyalet kendi eğitim öğretim sistemini oluşturabilmektedir. Bu nedenle okul yasaları ve öğretim planları eyaletten eyalete fark gösterebilmektedir. Federatif bir yapılanmaya sahip olan bu ülkelerde eyaletten gelen veriler merkez birimde değerlendirilip analiz edilerek genel bir eğitim politikası belirlenmektedir. Türkiye, Japonya ve İtalya gibi ülkelerde bu öncelik ve sorumluluk merkez teşkilata yüklenmiştir. Güçlü yerel yönetimlerin oluşturulması ile merkezi yönetimin eğitimin niteliğini arttırmak için politika belirlemek gibi daha büyük işlevlere odaklanmasının daha verimli olabileceği düşünülmektedir.

Ülkelerin Eğitim Finansmanı

Araştırmanın beşinci alt problemi "Seçilen ülkelerin merkez ve taşra teşkilatlarına mali destek hangi kanallardan sağlanmaktadır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?" şeklinde düzenlenmiştir. Bu alt probleme yönelik elde edilen veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 5

Çalışmaya Grubunda Yer Alan Ülkelerin Eğitim Finansmanı

Türkiye	Eğitim Bakanlığı, Katkı Payı ve Bağışlar, YÖK
ABD	Federal Hükümet, Yerel Yönetimler ve Eyalet Yönetimleri (Ülkede eğitimin finansmanını büyük oranda yerel yönetimler ve eyalet yönetimleri karşılamakta olup, federal hükümetin finansman desteği kısıtlıdır.)
Almanya	Eyalet Yönetimleri, Yerel Yönetimler (Kamu harcamalarının yaklaşık % 90'ı eyalet ve yerel yetkililer tarafından sağlanmaktadır)
Fransa	Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Araştırma Bakanlığı (Devletin yanında yerel otoriteler de eğitim finansmanına yüksek katkıda bulunmaktadır.)
İngiltere	Yerel Yönetimler, Okul Kuruluşlar, Okul Yönetimleri (Yerel otoritelerin eğitim finansmanında çoğunluğu karşıladığı söylenebilir.)
Japonya	2018 itibarıyla toplam GSYİH'sının yaklaşık %3,1'ini eğitime harcamış olup bu rakam OECD ortalaması olan %4,9'un altında kalmaktadır.
İtalya	Eğitim Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Örgütleri

Tablo 5'te verilen bilgiler incelendiğinde çalışma grubuna dâhil edilen ülkelerin hepsinin merkezi bütçeden pay aldığı bununla birlikte finansman kaynaklarının çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Çalışmada ele alınan bazı ülkelerde finansman konusunda merkezi kaynaklara ağırlık verilmekteyken,

diğer bazı ülkelerde ise bölgesel ya da yerel kaynaklara ağırlık verilmektedir. Şöyle ki Almanya ve ABD eğitime ayrılan kaynaklarda yerel ve eyalet yönetimleri kaynağının daha fazla olduğu söylenebilir. Ayrıca çalışmada yer alan ülkelerin genelinde eğitim bütçesi için kaynak sağlama yetki ve sorumluluklarının merkezi ve yerel yönetimlerce paylaşıldığı görülmektedir. Sonuç olarak çalışma grubunda yer alan ülkelerin finansman kaynaklarının çeşitlilik gösterdiği, eğitim bütçesi için kaynak sağlama yetki ve sorumluluklarının merkezi ve yerel yönetimlerce paylaşıldığı ifade edilebilir. Burada önemli olan diğer bir husus merkezi yapının eğitime ne kadar finansman sağladığı ve yerel yönetimlerin eğitime ne kadar katkı sunduğu meselesidir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın birinci alt problemi “Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin demografik durumu ve yönetim yapısı nasıldır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Çalışma grubunda yer alan en kalabalık ülkenin ABD, en az nüfusa sahip olan ülkenin ise Singapur olduğu görülmüştür. Singapur, İtalya, Fransa, Almanya, ABD ve Türkiye’nin parlamenter demokrasi ile İngiltere ve Japonya’nın ise anayasal monarşi ile yönetildiği görülmüştür. Ayrıca ABD ve Almanya ülkeleri kamu hizmetlerinde fedaratif bir devlet yapısına sahipken Fransa, Singapur, Türkiye ve Japonya ülkeleri üniter bir devlet yapısına sahiptir. Araştırma bulgularımıza paralel bir şekilde Utaş (2009), Lokmacıoğlu (2012), Altıparmak (2016), Vezne (2017), Giray (2018), Demirer (2019) ve Gencer (2019) tarafından yapılan çalışmalarda da ülkelerin devlet yapısına yönelik benzer bulguların yer aldığı görülmektedir. Devlet yapılanmaları ile ilgili bu durumun devlet kurumlarının örgüt yapılanmaları ve yetki yapısını da etkilediği düşünülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi “Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin eğitim bakanlıklarının merkez teşkilatlarındaki örgütlenme biçimi nasıldır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde çalışma grubunda yer alan ülkelerin hepsinin merkez yapılanmalarının tematik olarak oluşturulduğu görülmektedir. Almanya, Fransa, İtalya ve Japonya ülkelerinin eğitim bakanlıklarının merkez birimlerinin daha çekirdek bir kadro olarak yapılandırıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca merkez yapılanmasında en fazla birime sahip olan ülkenin Türkiye olduğu görülmüştür. Bununla birlikte çalışma grubunda yer alan ülkelerde aynı işleve sahip benzer adlarla isimlendirilen birimler olmakla birlikte farklılaşan birimlerden de bahsetmek mümkündür. Yıldırım (2010) tarafından yürütülen çalışmada AB ülkelerinde genel olarak eğitim politikalarının belirlenmesinde eğitim bakanlıklarının sorumlu olduğu ve AB ülkelerinin eğitim sistemlerinin yönetim yapılarında bazı farklılıklar olmakla birlikte önemli benzerlikler bulunduğu da ifade edilmiştir. Şöyle ki araştırma grubunda yer alan ülkelerin hepsinin merkez teşkilat birimleri incelendiğinde görev ve içerik bazlı bir sınıflamaya gidildiği söylenebilir. Eğitim politikası, finansman, ilk ve ortaöğretim gibi birimler çalışma grubunda yer alan ülkelerin hepsinin merkez teşkilat birimlerinde yer almaktadır. Japonya ve Fransa gibi ülkelerde eğitim bakanlığının kapsamının geniş olması nedeniyle (Japonya: Eğitim, Bilim, Spor ve Kültür Bakanlığı; Fransa: Millî Eğitim ve Gençlik Bakanlığı) diğer ülkelerde yer almayan ancak görevleri kapsamı nedeniyle merkez yapılanmalarında bulunan farklı birimlerden bahsetmek mümkündür. Burada dikkatimizi çeken husus ise eğitim ile birlikte üç farklı alana yönelik faaliyet gerçekleştiren Japonya örgütünün ilk başta 11 alt birim olacak şekilde oldukça sade bir yapılanmaya sahip oluşudur.

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin eğitim bakanlıklarının taşra teşkilatlarındaki örgütlenme biçimi nasıldır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Çalışma grubunda yer alan ülkelerin yerel düzeyde eğitim yapılanmalarının merkez yapılanmasından etkilendiği ve buna göre şekillendirildiği söylenebilir. Yerelde oluşturulan birimlerin merkez yapılanmasına göre eyalet, şehir, ilçe ve okul düzeyinde sınıflandırıldığı görülmektedir. Bu düzeylerin altında oluşturulan sınıflandırmalar yerelde sunulacak kamu hizmeti ihtiyacına göre yapılandırılmaktadır. Fransa ve İtalya ülkelerinde bölgesel düzeyde eğitimden sorumlu olan kurumların oluşturulduğu daha sonra il düzeyinde yapılanmaya gidildiği görülmektedir. Bu bulgulara paralel olarak Yıldırım (2010) tarafından yürütülen çalışmada AB ülkelerinde eğitim sisteminin yönetimi genel olarak ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde yapılandırıldığı ifade edilmektedir. İnandı (2005) tarafından yürütülen çalışmada da Almanya’nın eğitim yönetimi ve denetiminden eyalet düzeyinde yetkili olan üç makamın bulunduğunu belirtilmektedir. Bunların en

üstünde eyalet eğitim bakanlığı, onun altında valilik ve en alt düzeyde şehir ve kasabalardaki eğitim müdürlükleri yer almaktadır.

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Çalışmaya dâhil edilen ülkelerin eğitim bakanlıklarının merkez ve taşra teşkilatlarındaki örgütlerinin yetki yapısı nasıldır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde çalışma grubunda yer alan ülkelerin merkez teşkilatları eğitim politikası belirleme ve uygulama gibi temel bir göreve sahiptir. Bunun yanı sıra ABD ve Almanya ülkelerinde yerel yönetimlerin daha fazla yetki ve sorumluluğa sahip olduğu söylenebilir. Bu ülkeler güçlü yerel yönetimlerin oluşturulması ile merkezi yönetimin eğitimin niteliğini arttırmak için politika belirlemek gibi daha büyük işlevlere odaklanmasını olanaklı kılmaktadır. Yıldırım (2010) tarafından yürütülen çalışmada da AB ülkelerinde eğitim yönetiminde yerel yönetimlere önemli yetkiler verildiği ifade edilmektedir. Cramer ve Browne (1977) tarafından yürütülen bir çalışmada ülkelerin eğitim sistemlerinin, yönetimlerinin ve finansmanlarının bir gruplama yapılarak verildiği görülmektedir. Aynı şekilde Demirel (1994) ve İnandı (2005) tarafından yürütülen çalışmalarda da benzer bir gruplama yapıldığı tespit edilmiştir. İnandı (2005) çalışmasını ülkelerin eğitim yönetimlerine yönelik merkezi, yerel ve her ikisinin birlikte sunulduğu bir sınıflama yaparak yürütmüştür. Bu çalışmada Fransa ve İtalya ülkelerinin eğitimi merkezi ağırlıklı sunmalarına karşın güncel gelişmeler nedeniyle merkezi odaklı eğitim yapısından uzaklaşmaya çalıştıklarını ifade etmektedir. Özellikle 1990’lı yıllardan sonra eğitimde yerel yetkililerin de söz sahibi olması gerektiğinin farkına varılmış ve yerelleşme çabalarında artış gözlenmiştir. Ancak planlama ve eğitim programları ulusal bakanlık tarafından hazırlanmakta ve uygulamaya konmaktadır. Şöyle ki Fransa da yerel yönetimler sadece okul taşıma, mesleki eğitim, okulların kurulması, eğitim programı önerileri, yöntem seçimi, okul yönetiminin oluşturulması ve geliştirilmesi gibi konulardan sorumludur. İtalya da bakanlık üniversite dışındaki kurumlar için okul sisteminin genel organizasyonu, okul kurulları ve programları, okul personelinin yasal statüsü, devlet bütçesinden ayrılacak mali kaynakların belirlenmesi, personelin okullara dağıtılması ve yükseköğretim konusunda hedef ve eğitim standartlarının kararı ile ilgili görev ve sorumluluklara sahiptir. Almanya ve İngiltere ülkelerinde eğitimin yerel odaklı sunulduğu belirtilmektedir. Almanya’da eğitim politikası ve finansmanına ilişkin yetki ve sorumluluk devletin federatif yapısına uygun olarak federal devlet ve eyalet devletleri arasında dağıtılmış devletin yetki ve görevleri eyaletler tarafından yerine getirilmektedir. Eyalet eğitim bakanı eyalet adına tüm okul sisteminin denetiminden, eyalet düzeyinde tüm okulların eğitim, öğretim ve yönetim işleriyle ilgili yasal düzenlemelerin yapılmasından, temel ilkelere belirlenmesinden ve tüm uygulamalarda birlikteliğin sağlanmasından sorumludur. Valilik kendisine bağlı çeşitli eğitim ve yönetim birimleri ile bölgesindeki ortaokul, lise ve meslek okullarının denetiminden sorumludur. Eğitim müdürlükleri bölgesindeki temel eğitim okullarının işleyiş ve denetiminden sorumludur. Eyaletler arasındaki eşgüdümün sağlanması için eyalet ve federal hükümetin temsilcilerinden oluşan bir komisyon bulunmaktadır. İngiltere de ise merkezi hükümet eğitimin planlanması ve ulusal düzeydeki uygulamalardan sorumlu iken diğer birçok uygulama yerel yönetimler tarafından yürütülmektedir. İngiltere de bakanlık, yerel yönetimler ve okul delegasyonları eğitimin değişik uygulamalarından sorumlu iken merkez örgüt eğitimin planlanması ve eğitim sürecinin gelişimini izlemeden sorumludur.

Araştırmanın beşinci alt problemi “Seçilen ülkelerin merkez ve taşra teşkilatlarına mali destek hangi kanallardan sağlanmaktadır? Benzerlikler ve farklılıklar var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Çalışma grubuna dâhil edilen ülkelerin hepsinin merkezi bütçeden pay aldığı bununla birlikte finansman kaynaklarının çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Almanya, ABD ve İngiltere’de eğitime ayrılan kaynaklarda yerel ve eyalet yönetimleri kaynağının daha fazla olduğu söylenebilir. Ayrıca çalışmada yer alan ülkelerin genelinde eğitim bütçesi için kaynak sağlama yetki ve sorumluluklarının merkezi ve yerel yönetimlerce paylaşıldığı görülmektedir. Güngör ve Göksu (2013) tarafından yürütülen çalışmada bu araştırmada bulunan bulgulara paralel olarak AB ülkelerinde yükseköğretim dışındaki eğitim tür ve düzeylerinin finansmanının çoğunlukla bölgesel ve yerel kaynaklardan sağlandığı ifade edilmektedir. Merkezi yönetim sistemine sahip AB ülkelerinde (Fransa) eğitim finansman sistemi de merkezidir. Ancak bölgesel/eyalet yönetim sistemine sahip AB ülkelerinde (Almanya) bölgesel finansman daha yoğundur. İngiltere’de ise eğitimin finansmanı yoğun olarak yerel yönetimlerce karşılanmaktadır (Tuzcu, 2006). Tipi (2020) tarafından yürütülen başka bir

çalışmada da Türkiye, ABD, İngiltere, Almanya ülkelerinin eğitim finansman kaynaklarının çeşitlilik gösterdiği ve eğitime harcadıkları miktarların da büyük oranda farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Çalışmada yer alan ülkelerin genelinde eğitim bütçesi için kaynak sağlama yetki ve sorumluluklarının merkezi ve yerel yönetimlerce paylaşıldığı ifade edilmektedir. Bu ülkelerden ABD’de eğitim sistemi yerel ve merkezi yönetimlerce paylaşılırken, İngiltere’de daha çok yerel yönetimler, Almanya’da ağırlıklı olarak bölgesel yönetimler, Fransa ve Türkiye’de ise eğitim bütçesi için kaynak sağlama yetki ve sorumluluğu ağırlıklı olarak merkezi (kamu) yönetimindedir. Burada önemli olan diğer bir husus merkezi yapının eğitime ne kadar finansman sağladığı ve yerel yönetimlerin eğitime ne kadar katkı sunduğu meselesidir.

Sonuç olarak bu araştırmada Türkiye, ABD, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Japonya ve Singapur ülkelerinin eğitim bakanlıklarının örgüt yapılarının karşılaştırmalı olarak incelemesi yapılmıştır. Araştırma sonucunda genel olarak eğitim politikalarının belirlenmesinde araştırmaya konu olan ülkelerin eğitim bakanlıklarının sorumlu olduğu görülmüştür. Eğitim sistemlerinin merkez ve taşra teşkilatlanmalarında bazı farklılıklar olmakla birlikte önemli benzerliklerde bulunduğu tespit edilmiştir. Ülkelerin eğitim sistemi örgütlenmelerinin genel olarak ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde yapılandırıldığı görülmüştür. Federal yönetim tarzına sahip olan ülkelerde yerel yönetimlere daha fazla yetki verilirken üniter devletlerde bu yetki sınırlandırılmaktadır. Ancak özellikle 1990’lı yıllardan sonra bu yetkinin genişletilmesine yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Çalışmada yer alan ülkelerin genelinde finansman kaynaklarının çeşitlilik gösterdiği, eğitim bütçesi için kaynak sağlama yetki ve sorumluluklarının merkezi ve yerel yönetimlerce paylaşıldığı görülmüştür. Bu ülkelerden ABD’de eğitim sistemi yerel ve merkezi yönetimlerce paylaşılırken, İngiltere’de daha çok yerel yönetimler, Almanya’da ağırlıklı olarak bölgesel yönetimler, Fransa ve Türkiye’de ise eğitim bütçesi için kaynak sağlama yetki ve sorumluluğu ağırlıklı olarak merkezi (kamu) yönetimdedir.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayanarak araştırmacılara ve politika yapıcılara yönelik bazı öneriler geliştirilmiştir. Çalışma grubuna dahil edilen ülkelere Almanya, Fransa, İngiltere ve Japonya ülkelerinin eğitim bakanlıklarının örgüt yapılarının merkezde daha çekirdek bir yapılanma halinde olmasından yola çıkılarak Türkiye içinde karar ve koordinasyon işlemlerinin daha işlevsel olması açısından merkez teşkilatın çekirdek bir yapı halinde oluşturulması önerilebilir. Böylelikle görev paylaşımında netlik ve karar alma süreçlerinde kolaylık sağlanmış olur. Yine çalışma grubuna dahil edilen ülkelerin merkezi ve yerel yönetimlerinin eğitim noktasında iş birliği içerisinde olduğu ve eşgüdümü sağlayacak kurum ve kuruluşlar ile bu çalışmaları yürüttüğü görülmektedir. İş birliğinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için bölgesel düzeyde eğitim ihtiyaçlarının farklılıklarından yola çıkılarak merkez koordinesinde merkez ve yerel temsilcilerden oluşan yerel yönetim kurulları oluşturulabilir. Çalışma grubuna dahil edilen ülkelerde ağırlık durumu değişmekle birlikte hem merkezi hem de yerel yönetimlerin eğitim çalışmalarının bir parçası olduğu ve iş birliği içerisinde hareket ettiği görülmektedir. Bu bakımdan merkeziyetçilik veya yerelliğin tamamen olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirilmesinin doğru bir yaklaşım olmadığı düşünülmektedir. Önemli olanın merkez ve yerel arasındaki iş birliğinin etkin bir kapasiteyle yürütülebilmesi için gerekli yapının kurulması üzerine yoğunlaşılabilir. Buna ek olarak yetki ve sorumlulukların sınırlarının iyi çizilmiş olması ve sorumluluk oranında bir yetki paylaşımının gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu konuda da görev politika yapıcılara düşmektedir. Araştırmacılar benzer bir araştırmayı karma yöntem ile yaparak nitel ve nicel bulguları karşılaştırabilir. Ayrıca araştırmacının çalışma grubu genişletilerek veya farklı ülkeler üzerinde daha derinlemesine bir araştırma yapılabilir.

Kaynaklar

- Ada, S. & Baysal, Z. N. (2010). *Türk eğitim sistemi ve etkili okul yönetimi*. Pegem Akademi.
- Altıparmak, M. Ç. (2016). İngiltere eğitim sisteminde dramının bir eğitim yönetimi olarak kullanımı ve örnek olarak yapancı dil eğitiminde drama [*Yayınlanmamış yüksek lisans tezi*]. İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Aslan, G. (2013). Türk eğitim sisteminin örgütsel ve yönetsel yapısı. A. Ç. Sağlam (ed.). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* (ss. 39-65). Maya Akademi.
- Balcı, A. (Ed.) (2018). *Karşılaştırmalı eğitim sistemleri*. Pegem Akademi.
- Başaran, İ. E. (2008). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ekinoks Yayınevi.

- Bayerisches Staatsministerium für Wissenschaft und Kunst <https://www.stmwb.bayern.de/index.html> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Bundesministerium der Justiz https://www.gesetze-im-internet.de/gg/art_59a.html Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Bundesministerium für Bildung und Forschung https://www.bmbf.de/bmbf/de/ueber-uns/aufgaben-und-aufbau/aufgaben-und-aufbau_node.html Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Büyüköztürk Ş., Çakmak-Kılıç E., Akgün, Ö.E., Karadeniz Ş. & Demirel F. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (2018). Resmî Gazete. Yayım Tarihi: 10.07.2018. Sayısı:1. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/19.5.1.pdf> Erişim tarihi: 02.06.2024.
- Çelikten, M.; Ayyıldız, K. & Çelikten Y.Y. (2019). Türk eğitim sisteminin örgüt yapısı. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. 13(19). 2847-2866.
- Demirel, Ö. (1994). *Karşılaştırmalı eğitim*. Usem Yayınları.
- Demirer, S. (2019). Amerika Birleşik Devletleri eğitim sisteminde lise eğitimi ve lise sonrasına yönlendirme çalışmaları [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul İstanbul Kültür Üniversitesi.
- Department of Education <https://www.michigan.gov/mde/about-us> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Erdoğan, İ. (2000). *Okul yönetimi ve öğretim liderliği*. Sistem Yayınları.
- Erdoğan, İ. (2015). *Karşılaştırmalı eğitim sistemleri*. Sümer Kitabevi.
- Erkan, E. G. (2014). Merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında görev paylaşımı, kamu hizmetlerinin görülmesinde etkinlik ve Silifke belediyesinde bir uygulama [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Karaman Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi.
- European Union https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/eu-countries/france_en Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Florestal, K. & Cooper, R. (1997). Decentralization of education: Legal issues. *The International Bank for Reconstruction and Development*.
- Funding in education <https://eurdice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/italy/funding-education> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Gencer, A. O. (2019). Amerika Birleşik Devletleri yükseköğretim sistemi üzerine bir araştırma [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul İstanbul Üniversitesi.
- Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu (1986). Resmî Gazete. Yayım Tarihi: 21.05.1986. Sayısı: 3289. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.3289.pdf> Erişim tarihi: 02.06.2024.
- Giray, G. (2018). İngiltere, ABD ve Çin Halk Cumhuriyetindeki uygulamalar ışığında Türkiye’de okul müdürlerinin yetiştirilmesi ve atanması üzerine bir değerlendirme [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Eskişehir Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Gouvernement <https://www.info.gouv.fr/quest-ce-quun-gouvernement> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Government <https://www.gov.uk/government/organisations#department-for-education> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Günday, M. (1996). *İdare hukuku*. İmaj Yayıncılık.
- Güngör, G. & Göksu A. (2013). Türkiye’de eğitimin finansmanı ve ülkelerarası bir karşılaştırma. *Yönetim ve Ekonomi*. 20(1). 59-72.
- İlgar, L. (2005). *Eğitim yönetimi, okul yönetimi, sınıf yönetimi*. Beta Yayıncılık.
- İnandı, Y. (2005). Avrupa Birliği ülkeleri eğitim sistemi ile Türk eğitim sisteminde eğitimin yönetimi ve finansmanı. [Yayınlanmamış doktora tezi]. İstanbul Marmara Üniversitesi.
- Johnson, B. & Christensen, L. (2014). *Eğitim araştırmaları (nicel, nitel ve karma yaklaşımlar)*. Eğiten Kitap.
- Kaplan, H. (1998). Kamu yönetimi ile eğitim yönetimini karşılaştırılması [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Malatya İnönü Üniversitesi.
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage Publication.
- Lokmacıoğlu, S. (2012). Amerika Birleşik Devletleri’nde eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul İstanbul Üniversitesi.
- Maarif Teşkilatına Daire Kanun (1926). Resmî Gazete. Yayım Tarihi: 03.04.1926. Sayısı: 789. https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc004/kanuntbmmc004/kanuntbmmc00400789.pdf Erişim tarihi: 02.06.2024.

- Maarif Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanun (1933). Resmî Gazete. Yayım Tarihi: 10.06.1933. Sayısı: 2287. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/2434.pdf> Erişim tarihi: 02.06.2024.
- Maarif Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkındaki 2287 Numaralı Kanuna Ek Kanun (1941). Resmî Gazete. Yayım Tarihi: 22.09.1941. Sayısı: 4113. <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/4921.pdf> Erişim tarihi: 02.06.2024.
- Marshall, C. & Rossman, G. B. (2016). *Designing qualitative research*. Sage Publication.
- MEB, (2024a). <https://www.meb.gov.tr/milli-egitim-bakanliginin-kisa-tarihcesi/duyuru/8852> Erişim tarihi: 02.06.2024.
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. Jossey-Bass.
- Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun (1992). Resmî Gazete. Yayım Tarihi: 30.04.1992. Sayısı: 3797. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/5.5.3797.pdf> Erişim tarihi: 02.06.2024.
- Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (2011). Resmi Gazete. Yayım Tarihi: 14.09.2011. Sayısı: 652. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/09/20110914-1.htm> Erişim tarihi: 02.06.2024.
- Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1983). Resmî Gazete. Yayım Tarihi:13.12.1983. Sayısı: 179. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18251_1.pdf Erişim tarihi: 02.06.2024.
- Ministere de Leducation Nationale et de la Jeunesse <https://www.education.gouv.fr/la-ministre-de-l-education-nationale-et-de-la-jeunesse-209> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Ministry for Education, University and Research (Italy) (Miur) <https://fundit.fr/en/institutions/ministry-education-university-and-research-italy-miur> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology-Japan <https://www.mext.go.jp/en/policy/council/index.htm> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Ministry of Education Singapore <https://www.moe.gov.sg/about-us/organisation-structure> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Özdenkoş, D. (-). Merkezi yönetim ile yerel yönetim arasında görev bölümü. *G.Ü.İ.İ.B.F Dergisi*. 2(99).77-95.
- Organisation and governance <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/italy/administration-and-governance-central-and-or-regional-level> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Saylık, A. & Saylık, G. (2015). İngiltere eğitim sistemi üzerine bir inceleme: Amaç, yapı ve süreç bakımından türkiye eğitim sistemiyle karşılaştırılması. *Route Educational and Social Science Journal*. 2(2). 652-671.
- Sezer, Ö. & Vural, T. (2010). Kamu hizmetlerinin sunumunda devletin değişen rolü ve merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında yetki ve görev paylaşımı. *Maliye Dergisi*. 159. 203-219.
- Tipi, S. (2020). Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa, Almanya ve Türkiye’de neoliberal ekonomi politikaları dönüşüm sürecinde eğitim finansmanında yaşanan değişimler [*Yayınlanmamış yüksek lisans tezi*]. İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi.
- The World Factbook <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/united-states/> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Türkiye İstatistik Kurumu <https://www.tuik.gov.tr/> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- United States Census Bureau <https://www.census.gov/topics/population.html> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- United States Local Government <https://www.usa.gov/state-local-governments> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Uluğ, F. (11-13 Ocak 2001). *Millî Eğitim Bakanlığı merkez örgütü üzerine analitik bir değerlendirme*. 2000 Yılında Türk Milli Eğitimi ve Yönetimi Ulusal Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekişik Eğitim Araştırma Geliştirme Vakfı Yayınları, 4, Ankara.
- U. S. Department of Education <https://www2.ed.gov/about/landing.jhtml> Erişim tarihi: 04.06.2024.
- Utaş, H. (2009). İngiltere (Birleşik Krallık) ve Türkiye ortaöğretim sistemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi [*Yayınlanmamış yüksek lisans tezi*]. Kayseri Erciyes Üniversitesi.

Vezne, R. (2017). Avrupa Birliği'nin yaşam boyu öğrenme politikaları bağlamında İngiltere, Danimarka ve Türkiye'nin yetişkin eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı analizi [*Yayınlanmamış doktora tezi*]. Ankara Ankara Üniversitesi.

Yalçındağ, S. (1995). Yerinden yönetim, yerel yönetim. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*. 4(2).

Yıldırım, M. C. (2010). Türkiye ve Avrupa Birliği ülkelerinin eğitim sistemlerinin yönetim yapısı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 18(2). 567-586.

*****

Etik Beyan ve Etik Kurul Onayı

Bu araştırmada bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyulmuştur.

Bu araştırmada etik kurul iznine gerek bulunmamaktadır.

*****

Yazarların İşbirliği Oranı

Çalışmanın %100'ü tek yazar olan sorumlu yazar tarafından yürütülmüştür.